

Företagens ekonomi (FEK)

2003

NV0109

Innehåll

SCBDOK 3.0	
<p>0 Allmänna uppgifter</p> <p>0.1 Ämnesområde 0.2 Statistikområde 0.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik 0.4 Ansvarig 0.5 Producent 0.6 Uppgiftsskyldighet 0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter 0.8 Gallringsföreskrifter 0.9 EU-reglering 0.10 Syfte och historik 0.11 Statistik användning 0.12 Uppläggning och genomförande 0.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar</p>	<p>1 Innehållsöversikt</p> <p>1.1 Observationsstorheter 1.2 Statistiska målstorheter 1.3 Utflöden: statistik och mikrodata 1.4 Dokumentation och metadata</p>
<p>2 Uppgiftsinsamling</p> <p>2.1 Ram och ramförfarande 2.2 Urvalsförfarande 2.3 Mätinstrument 2.4 Insamlingsförfarande 2.5 Databeredning</p>	<p>3 Slutliga Observationsregister</p> <p>3.1 Produktionsversioner 3.2 Arkiveringsversioner 3.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången</p>
<p>4 Statistisk bearbetning och redovisning</p> <p>4.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler 4.2 Redovisningsförfaranden</p>	<p>5 Databehandlingssystem (*)</p> <p>5.1 Systemöversikt och systemflöde 5.2 Bearbetningar 5.3 Databasmodell 5.4 Databastabeller och övriga datamängder 5.5 Databastillbehör 5.6 Rapporter 5.7 Säkerhetsrutiner</p>
<p>6 Loggbok (*)</p>	

(*) Avsnitt 5 och 6 är endast avsedda för internt bruk och saknar innehåll i denna version av SCBDOK

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Näringsverksamhet

0.2 Statistikområde

Näringslivets struktur

0.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Statistiken är officiell och redovisas enligt SNI 2002 (standard för svensk näringsgrensindelning).

0.4 Ansvarig

Ansvarig myndighet är Statistiska centralbyrån, SCB

0.5 Producent

Statistiska centralbyrån, SCB, ansvarar för produktionen av statistiken. Ansvariga för produktionen är avdelningen för ekonomisk statistik, enheten för näringslivets struktur.

Produktansvarig och undersökningsledare för undersökningen: Lina Gustafsson 019- 17 60 47, fornamn.efternamn@scb.se.

0.6 Uppgiftsskyldighet

För den del i undersökningen där uppgifter inhämtas direkt från företagen föreligger det lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter till SCB. I Svensk författningssamling (SFS 2001:99 och 2001:100) anges att statistiken är obligatorisk.

SCB:s särskilda föreskrifter avseende Företagens ekonomi finns publicerade i Statistiska centralbyråns författningssamling (SCB-FS 2004:03).

Den andra delen i undersökningen bygger på administrativt material som består av deklarationsuppgifter från företagen som är skyldiga att lämna in uppgifterna till skattemyndigheten för taxeringsändamål.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Mikrodata som gör identifiering av enskilda objekt möjlig lämnas inte ut.

0.8 Gallringsföreskrifter

I enlighet med RA-MS 2007:64 (ändrad RA-MS 2011:59 samt RA-MS 2013:55) är personuppgifter i Företagens ekonomi undantagna från bestämmelsen om gallring i 19 § första stycket lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Inga uppgifter gallras och registren bevaras med identiteter.

0.9 EU-reglering

Företagens ekonomi utgör huvudkällan till den statistik som regleras i EU-förordningen ”Council regulation No 58/97 concerning structural business statistics” och är därför anpassad i enlighet med denna förordning.

0.10 Syfte och historik

Företagens ekonomis syfte är att belysa näringslivets (exkl. den finansiella sektorn) struktur med avseende på exempelvis lönsamhet, tillväxt, utveckling, finansiering och produktion. Sammanställning av statistiken kan ske både på aggregerad nivå och i form av median- och kvartilvärden. Statistiken visas på nationell nivå, branschmässigt avgränsad nivå samt för industrisektorn även på regional nivå.

År 2003 utgör det första redovisningsåret för undersökningen Företagens ekonomi. Företagens ekonomi ersatte 2003 den tidigare undersökningen Företagsstatistik vilken i sin tur 1997 ersatte de tidigare undersökningarna ”Finansstatistik för företag” och ”Industristatistik”. ”Finansstatistik för företag” har funnits sedan 1950 och täckte då intäkter, kostnader och vinster inom större och medelstor industri och handel. Denna statistik kompletterades fr.o.m. årgång 1965 med uppgifter om företagens tillgångar och skulder. Omfattningen har sedan successivt utökats till såväl andra näringar som storleksgrupper. Grunden till ”Industristatistik”, som använde sig av arbetsställe som undersökningsenhet, lades 1913. ”Industristatistik” belyste främst industrins varuproduktion, intäkter, kostnader, sysselsättning, investeringar samt energiförbrukning.

0.11 Statistikanvändning

Företagens ekonomi används främst som underlag för beräkning av national- och finansräkenskaper. Andra användningsområden är som underlag för analyser av kostnadsläge, produktivitetsutveckling, branschens ekonomiska utveckling samt nyckeltalsberäkningar. Användare av Företagens ekonomi är bl. a. Eurostat, Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet, OECD, FN, branschorganisationer, banker, redovisningsbyråer, forskare, företag etc.

0.12 Uppläggning och genomförande

Företagens ekonomi är en årlig totalundersökning, som bygger på administrativt material från Skatteverket. Större betydande företag samt ett urval av övriga företag enkätundersöks. Enkäten till de urvalsundersökta företagen kompletterar det administrativa materialet. För enkäten föreligger uppgiftslämnarskyldighet. Enkäten ställs till företagets ekonomichef och skickas till de större betydande företagen ut under april månad året efter undersökningsåret. Företag med brutet räkenskapsår som avslutas mellan januari och april erhåller dock blanketten först under augusti månad. Enkäter till de urvalsundersökta företagen skickas ut i slutet av september. Därefter granskas och bearbetas de insamlade blanketterna. De uppgifter som samlas in utgörs till stor del av information som återfinns i företagens årsredovisningar. Utöver dessa officiella uppgifter efterfrågas även mer specificerad information. För enkäter som inte kommer in hämtas möjliga uppgifter från företagets årsredovisning, och resterande variabler skattas.

0.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

FEK 2004

Blanketttyp 12 tas bort FEK 2004. Klamring av kostnadssidan (fördelningen till summan av övriga externa kostnader och rörelsens kostnader) kommer i FEK2004 att göras för följande branscher:

- SNI 40 (klamrad redan 2003)
- SNI 45 (klamrad redan 2003)
- SNI 50.20 (nytt 2004)
- SNI 60-64 (klamrade redan 2003)
- SNI 70-93 (med något undantag nytt för 2004)

Följande varulagersspecifikationer har tagits bort i FEK2004 och till dessa tillhörande variabler:

Övriga kortfristiga skulder

Fördelning av övriga kortfristiga skulder

Bruttoredovisning av pågående arbeten för annans räkning

I transportbranschen ska en fördelning av vissa kostnader fördelas ut på leverantörer. I FEK 2003 fanns fem kategorier, men i FEK 2004 kommer endast följande tre att finnas:

- Transportföretag i Sverige
- Import (Utlandet)
- Övriga

SNI 63.3 får en annan kundfördelning än tidigare. I FEK 2004 är det dessa kategorier som gäller:

- Reseföretag i Sverige
- Övriga företag i Sverige
- Offentlig sektor i Sverige
- Övriga
- Utlandet (export)

I FEK 2004 läggs en ny variabel till, v3035 *Inköpta varor för installationsarbete*. Den finns endast i SNI 45.3-45.4 (Bygginstallationer etc.), och avser egentligen råvaror och förnödenheter. Vi har dock märkt att företagen uppfattar det som att det skulle vara handelsvaror, därför har vi lagt till denna variabel. I slutbearbetningarna ska denna variabel slås samman med råvaror och förnödenheter.

Även i SNI 55 (Restaurang) misstänker vi att företagen blandar ihop råvaror och handelsvaror. I FEK 2003 fanns variabeln v3013 *Inköp till restaurang*, men den fanns bara i SNI 61 (Sjötransport). I FEK 2004 kommer variabelnamnet att ändras till *Inköp av varor till restaurangverksamhet*, samt att den även ska gälla SNI 55. Även denna variabel ska i slutbearbetningarna slås samman med råvaror och förnödenheter.

Två nya variabler kommer att läggas till i SNI 70:

- v1944 Fastighetsförvaltning avseende ekonomisk förvaltning
- v1945 Fastighetsförvaltning avseende fastighetsskötsel etc.

Variablerna kommer att ersätta v1943 Fastighetsförvaltning (fastighetsskötsel, ekonomisk förvaltning etc.).

FEK 2005

Delar av INFI kommer att föras över till FEK:en inför FEK2005. Det är fördelningen av köpta tjänster och förvaltningskostnader (v3189) samt fördelningen av övriga kostnader (v3999). 2005 är det branscherna 27, 28, 29 och 33 som undersöks i INFI.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

De undersökta objekten utgörs av företagsenheten som i de flesta fall sammanfaller med den juridiska enheten eller bokslutsenheten. I undantagsfall kan insamlingen ske på koncernnivå eller annan konsolidering av flera juridiska personer. Med företag menas de juridiska formerna aktiebolag, handels- och kommanditbolag, enskild näringsidkare, ekonomisk förening samt vissa andra juridiska former som bedriver näringsverksamhet. I de fall företag bedriver flera verksamheter delas företaget in i verksamhetsenheter. Om företaget bedriver verksamhet på flera olika geografiska platser delas företaget in i lokala verksamhetsenheter efter den geografiska fördelningen. Med denna indelning möjliggörs redovisning både på institutionell nivå (företagsnivå), funktionell nivå (verksamhetsnivå) och regional nivå (geografiskt avgränsad). Uppdelning av företag i verksamhetsenheter och lokala verksamhetsenheter sker främst för företag inom industrin (SNI 2002 10-37). I målpopulationen ingår samtliga företag som bedrivit verksamhet under referensåret exklusive finansiella företag.

FEK:s målpopulation(-er) utgörs av alla företag (FE), som bedrivit näringsverksamhet under referensåret. Ett FE kan delas in i olika verksamhetsenheter (VE) i de fall de bedriver mer än en verksamhet. För att bilda en verksamhetsenhet krävs det, som regel, att mer än 50 anställda är sysselsatta inom verksamheten. Om företaget bedriver verksamhet på flera olika geografiska platser delas företaget in i lokala verksamhetsenheter (LVE) efter den geografiska fördelningen. Indelningen i verksamhets- och lokala verksamhetsenheter sker i nuläget främst för industriföretag.

1.2 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheterna i FEK hänför sig i första hand till objekttyperna FöretagsEnhet (FE) och VerksamhetsEnhet (VE) men även i mindre utsträckning till LokalVerksamhetsEnhet (LVE). Det mest frekventa statistiska måttet i FEK är Summa. I tabellen nedan ges en översiktlig bild över FEK:s Statistiska målstorheter. Samtliga målstorheter där ej annat anges avser kalenderåret 2003 (benämnt t).

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
VE	Bransch	Förädlingsvärde	Summa
VE	Bransch	Produktionsvärde	Summa
VE	Bransch	Förbrukningsvärde	Summa
VE	Bransch	Nettoomsättning	Summa
VE	Bransch	Nettoomsättningens fördelning på verksamheter	Summa
VE	Bransch	Totala kostnader	Summa
VE	Bransch	De totala kostnadernas fördelning	Summa

VE	Bransch	Anställda	Antal
VE	Bransch	Sysselsatta	Antal
VE	Bransch	Deltidanställda	Antal
VE	Bransch	Lönesumma	Summa
VE	Bransch		
FE	Totalt	Innehav av Aktier och Andelar	Summa
FE	Totalt	Innehav av Aktier och Andelar fördelat på typ	Summa

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Tidigare publicering

Finansstatistiken publicerades t.o.m. årgång 1995 i boken Företagen samt för 1996-1998 i SM-serie NV 11. Industristatistiken publicerades i boken Industri t.o.m. årgång 1996 Industri del 1. För åren 1997 och 1998 redovisades Svensk industri i SM-serie NV 18. Fr.o.m. 1999 ingår Svensk industri i SM-serie NV 19.

Statistiska meddelanden

Fr.o.m. årgång 1999 finns en ny SM-serie, kallad Näringslivets struktur (NV 19). Inom denna serie publiceras Företagens ekonomi 2003 som sex separata SM. Dels ett SM som omfattar hela näringslivet; "Företagens ekonomi för industri-, bygg- och tjänsteföretag" och dels SM:et "Svensk industri" som görs på verksamhetsnivå. Sedan publiceras även separata SM för vissa branscher inom tjänstesektorn (partihandeln, transport, rederier och företagstjänster). Alla SM publiceras i juni 18 månader efter referensårets slut.

Sveriges statistiska databaser, SSD

Motsvarande uppgifter som redovisas i SM:en redovisas även i SSD, Sveriges statistiska databaser, från 1997 till 2003 på www.scb.se. Näringsgrensindelningen i SSD är dock mer detaljerad vad gäller branscher. I SSD finns dessutom regionalt och storleksklassindelad material. Även redovisningen i SSD sker i juni 18 månader efter referensårets slut.

Jämförbarhet med tidigare publicerad statistik

För årgång 1999 redovisades för första gången Företagsstatistikens totala population. Dessförinnan redovisades enbart den s.k. bolagssektorn (vilken omfattar aktiebolag, ekonomiska föreningar, handels- och kommanditbolag samt vissa stiftelser, dvs. enskilda näringsidkare ingår ej). Redovisningen var då på registerbransch, dvs företagets verkliga bransch, som återspeglar dess verksamhet. Från och med 2003 är redovisningen på betjäna bransch, vilket innebär att om företaget huvudsakligen sysslar med hjälpverksamhet får det samma bransch som företaget de betjänar.

Från och med årgång 2001 ingår även enskilda näringsidkare inom jordbruk, jakt, skogsbruk och fiske i Företagsstatistiken. 2003 fanns ca. 162 000 enskilda näringsidkare inom jordbruk, jakt,

skogsbruk och fiske och dessa omsatte cirka 39 miljarder kronor. Tillgångarna uppgick till 119 miljarder kronor.

Vissa holdingbolag redovisades till och med årgång 1996 på betjänad bransch och i den största storleksklassen oavsett faktiskt antal anställda. I redovisningen 1997 till och med år 2002 redovisades samtliga holdingbolag i SNI 74.150 och efter sitt faktiska antal anställda, när det gäller den institutionella redovisningen (företagsnivå). För den funktionella redovisningen (på verksamhetsnivå) redovisas holdingbolagen på betjänad bransch. I redovisningen för år 2003 sker all redovisning för samtliga branscher på betjänad bransch även när det gäller den institutionella redovisningen.

Bevarade observationsregister

Mikrodata som gör identifikation av objekt möjlig lämnas inte ut. För slutliga observationsregister se kapitel 3.

1.4 Dokumentation och metadata

Produktbeskrivning med kvalitetsdeklaration:

http://www.scb.se/statistik/NV/NV0109/2004A01/NV0109_BS_2003.doc.

Kvalitetsrapport till EU (FS2003-QR-EU.doc).

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

För att tillhöra rampopulationen (undersökningspopulationen) ska företaget anses ha bedrivit verksamhet under året, d v s varit aktivt. Ett företag anses som aktivt i FDB om det skattat för anställd personal, betalt mervärdeskatt eller F-skatt. I stora delar överensstämmer rampopulationen och målpopulationen, dock förekommer det några undantag:

- Den samordnade urvalsdragningen görs under november månad för undersökningsåret. Detta innebär att företag som registreras under december månad inte kan inkluderas i undersökningen.
- De företag som bedriver verksamhet under året men som av olika anledningar läggs ner innan november månad har inte heller möjlighet att komma med i undersökningen.
- Företag som är registrerade som aktiva i FDB, trots att de slutat bedriva verksamhet. Att de fortfarande är registrerade som aktiva kan bland annat bero på eftersläpningar i administrativa rutiner. Företagen kommer alltså med i undersökningen, men inga uppgifter kan fås från dem.

Ett antal företag som har deklarerat ingår ändå inte i rampopulationen (undersökningspopulationen). Bland dessa finns i första hand företag som har betydande finansiella tillgångar men som inte uppfyller kriterierna för att klassas som aktiva i FDB (och som inte ingår i den finansiella sektorn).

Den potentiella under- och övertäckningen som beskrivits ovan leder till att statistiken behäftas med täckningsfel. De studier (Berg 2007: "Addressing coverage and measurement errors using multiple administrative data sources"), som gjorts på detta område indikerar att under- och övertäckningsfel på totalnivå är av samma storleksordning varför det totala täckningsfelet bedöms som litet. Däremot kan täckningsfelet ha effekt på den statistik (vilket är huvuddelen) som tas fram på redovisningsgruppsnivå.

2.2 Urvalsförfarande

Företagens ekonomi är en årlig totalundersökning, som bygger på administrativt material (standardiserade räkenskapsutdrag SRU) från Skatteverket. Större betydande företag (får fullständig blankett) samt ett urval av övriga företag (får SpecRR) enkätundersöks. Enkäten till de urvalsundersökta företagen kompletterar det administrativa materialet.

2.2.1 Fullständig blankett

För de allra största företagen och/eller för stora företag där de andra uppgiftskällorna kan antas eller befunnits vara bristfälliga sker i princip all datainsamling via en av produkten egen administrerad så kallad fullständig blankett. Denna blankett ställs direkt till respektive företag. Avgränsningen av de företag som skall få en s.k. fullständig blankett görs således inte via ett sannolikhetsurval utan företagen väljs istället ut på de kriterier som beskrivs nedan.

1) *Företag med flera VE (blankettyper 6-7)*

I FEK 2003 avgränsades 80 företag för en fullständig blankett på detta kriterium.

2) *Vissa sammansatta företagsenheter (SFE) (blanketty 4-5)*

I FEK 2003 avgränsades 13 företag för en fullständig blankett på detta kriterium.

3) *Företag med ständigt saknade/underkända SRU:er (blanketty 4-5)*

a) Affärsverken

b) Stiftelser, ideella- och ekonomiska föreningar (juridisk form 51-72)

c) Utländska företags filialer i Sverige (sektor 130)

I FEK 2003 avgränsades 38 företag för en fullständig blankett med anledning av ständigt saknade/underkända SRU:er.

4) *De riktigt stora företagen som kräver detaljgranskning (blanketty 4-5)*

Till den här gruppen hör ett antal av de allra största företagen där vi inte vill invänta SRU. Vi kommer ändå att granska varje uppgift i detalj mot årsredovisningen.

I FEK 2003 avgränsades 368 företag för en fullständig blankett på detta kriterium.

5) *Stora företag med brutet räkenskapsår med bokslutsmånad 05-08 (blanketty 4-5)*

Företag med minst 200 anställda med bokslutsmånad 05-08 samlas in på våren. I FEK 2003 avgränsades 44 företag för en fullständig blankett på detta kriterium.

6) *Stora företag som vid leverans från Skatteverket upptäcks ha en underkänd SRU med utsändning i oktober (blanketty 4-5)*

I FEK 2003 avgränsades 101 företag för en fullständig blankett på detta kriterium.

Totalt omfattade urvalet till fullständig blankett 644 företag.

2.2.2 SpecRR

Syfte

Syftet med SpecRR-urvalet är att på stickprovsbasis ge information om framförallt branschvisa intäkt- och kostnadsstrukturer. Genom att utnyttja källorna "Fullständig blankett" och "SRU" (se avsnitt 2.3) har vi vid tidpunkten för urvalsdragning tillgång till variabelvärden för i princip hela populationen (minus det bortfall som förekommer i SRU-materialet) på objektnivå gällande ett antal centrala variabler. SpecRR-urvalet används sedan för att skatta *fördelningar* till de (branschvisa) totaler som kan skapas, genom enkel summering över populationen, av dessa variabelvärden. Det faktum att vi vid tidpunkten för urvalsdragningen har tillgång till dessa variabelvärden på objektnivå möjliggör användandet av en mycket effektiv urvalsdesign, vilken beskrivs i det följande.

Urvalsobjekt

Eftersom den statistik som skall baseras på uppgifterna som samlas in i SpecRR-undersökningen skall avse objektet VerksamhetsEnhet (VE) är SpecRR-urvalet i formell mening också ett urval av VE:n. I praktiken är det dock så att alla FöretagsEnheter (FE) som delats upp på mer än en VE i

FDB redan undersökts med Fullständig blankett (se avsnitt 2.2.1), vari de variabler som efterfrågas i SpecRR-undersökningen ingår som en del. För den återstående delen av FEK:s rampopulation gäller ett till ett förhållande mellan FE och VE. I allokeringen av urvalet mellan branscher förs dock VE tillhörande ett fler-VE företag till sin respektive VE-bransch.

Bestämning av den totala urvalsstorleken i SpecRR-undersökningen

Den totala urvalsstorleken i SpecRR-delen av FEK bestäms framförallt av tillgängliga resurser, såväl fysiska (tillgång till personal) som ekonomiska. Urvalet för SpecRR i FEK2003 var dock medvetet underdimensionerat (ca. 10.000 mot från början planerade ca. 15.000). Detta gjordes av två skäl. För det första fanns en oro för hur blanketten skulle uppfattas av småföretagen, något som också fick effekter på allokeringen av urvalet, som inte tidigare undersökts inom ramen för Företagsstatistiken. För det andra fanns inget färdigt produktionssystem och heller inga upparbetade rutiner för datainsamling och databearbetning, något som bedömdes leda till en ökad tidsåtgång vid SCB per utvalt företag.

Branschstratifiering

Stratifiering görs efter bransch. Huvudsyftet med branschstratifieringen är att möjliggöra redovisning av statistiken, för vilken SpecRR-undersökningen är källa, nedbrutet på NR:s årsbranscher. Dessutom har hänsyn tagits till variationer i intäcks- och kostnadsstrukturer mellan olika branscher. Slutligen har även de olika branschernas storlek både i termer av antalet ingående objekt och uttryckt i intäkter och kostnader vägts in när stratifieringen fastställts. Med undantag av två specialstratum "Lastbilscentraler" (LBC) och "Länstrafikbolag" (LTB) är ett objekts stratumtillhörighet en funktion av objektets bransch. Till specialstratumet LBC förs alla objekt som klassats som Lastbilscentraler och till specialstratumet LTB förs alla objekt som klassats som Länstrafikbolag.

Totalt ledde branschstratifieringen till användandet av 171 strata.

Urvalsmetod inom branschstratum

Inom respektive branschstratum dras oberoende (mellan stratum) urval på sådant sätt att inklusionssannolikheten blir proportionell mot företagets storlek. Detta åstadkoms genom att använda s.k. Pareto-IIps urval. En gedigen presentation av Pareto-IIps urval med såväl teoretisk bakgrund som praktisk tillämpning ges i följande R&D-Reports av Bengt Rosén et al: 1995:1, 1998:2, 1998:5, 2000:5 och 2001:2.

Det storleksmått som används vid urvalsdragningen skapas genom att på objektsnivå bilda medelvärdet av företagets intäkter och kostnader och får ses som ett kompromissval mellan att optimera undersökningen med avseende på intäcks- respektive kostnadsfördelningar.

Allokering av urvalsstorleken mellan branschstratum

När det gäller att allokera urvalet mellan branschstratum är detta ett i högsta grad multivariat problem. Syftet med SpecRR-urvalet är att ge underlag för att skatta ett antal (ca. 10) *specifikationer* till de kända populationstotalerna *Nettoomsättning, Övriga rörelseintäkter och totala kostnader*. Varje specifikation består i sin tur av ett varierande antal variabler. Totalt rör de sig om flera tusen variabler. Det är till syvende och sist dessa variabler statistiken skall avse. Det finns ett antal metoder för att hantera multivariat allokering. Det som möjligen gör detta allokeringsproblem lite speciellt är att i samma moment måste dels problemet med att allokera urvalsstorleken över stratum lösas, dels måste inklusionssannolikheter åsättas för alla objekt i undersöknings-

populationen. Ytterligare en begränsning är att urvalet skall dras inom ramen för SCB:s system för sdamordnad urvalsdragning (SAMU). Funktionaliteten som för närvarande finns inbyggd i detta system blir därför styrande för vad som kan åstadkommas. Allt detta sammantaget ledde fram till beslutet att förenkla allokeringproblemet till ett univariat allokeringproblem. Detta gjordes genom att utgå från en av specifikationerna, nämligen intäkternas fördelning på verksamheter. Därefter gjordes allokeringen på estimatorvariansen för Π -skattningen av branschtotallerna för intäkterna.

Allokeringen gjordes utifrån två mål, nämligen:

- *Samma absoluta precision i varje bransch*
- *Samma relativa precision i varje bransch*

Resultaten från dessa två principer för allokering av urvalsstorleken över bransch jämkades sedan samman till ett gemensamt allokeringförslag.

Avgränsning av undersökningspopulation för SpecRR-urvalet

Ram- och målpopulation för FEK:en som helhet beskrevs i avsnitt 2.1. Undersökningspopulationen för SpecRR är dock endast en delmängd av den rampopulation som används för FEK:en som helhet. Följande avgränsningar görs jämfört med FEK:ens rampopulation:

- a) Företag inom Jord och skogsbruk, samt fiske (SNI 01-05) exkluderas.
- b) Holdingbolag exkluderas. Fördelningen av intäkter och kostnader hanteras maskinellt. Intäkter sätts som koncerninterna tjänster och kostnadsfördelningen tas från SNI 74140.
- c) Mindre företag med en saknad eller underkänd SRU exkluderas
- d) Vi tillämpar även en cut-off gräns, där samtliga företag vars storleksmått (medelvärdet av intäkter och kostnader) understiger 500 tkr exkluderas.

Vidare tillämpas ytterligare en cut-off gräns på branschstratumnivå, vilken innebär att efter det att c) och d) tillämpats de företag (sorterade i fallande storleksordning) som bidrar med de sista tio procenten till totalen av storleksmättet också exkluderas.

Tabell 2.2.2.1.-Översikt över SpecRR-urvalet (inklusive VE:n som undersökts med fullständig blankett)

Bransch (Avdelning)	Omsättning (mnkr)	Antal VE i pop	Urvalsstorlek
C+D-Utvinning och tillverkning	1 586 625	56 771	689
D-Tillverkning	206 601	1 236	32
F-Bygg	274 855	58 319	880
G-Handel	1 572 033	117 028	1 954
H-Hotell och restaurang	73 453	22 925	434
I-Transporter och kommunikation	527 510	32 183	743
K-Företagstjänster	669 165	190 245	3 219
M+Utbildning	22 869	11 138	182
N-Hälso och sjukvård	65 850	21 499	281

O-Personliga tjänster	114 185	59 114	1 002
Totalt	5 113 147	570 459	9 416

Följande grupper av företag får SpecRR-blankett:

1) Högprioriterade företag i Industrins Varuproduktion, IVP (blankettyt 2-3)

Antalet företag i denna grupp var 112 i FEK 2003.

2) Företag som undersöks i undersökningen Industrins förbrukning av inköpta varor och tjänster, INFI (blankettyt 2-3)

Följande branscher omfattas 2003:

Drycker (159), Tobaksindustri (16), Textil o beklädnad (17-19), Skogsindustri (20), Massa (21), Kontorsmaskiner och datorer (30), Andra elektriska maskiner (31) och Möbelindustri (361).

Antalet företag 346 i FEK 2003.

3) Travbanor (blankettyt 2-3)

Antalet företag 26 i FEK 2003.

4) Nya stora företag som upptäcks i samband med leverans från Skatteverket (blankettyt 11-12)

5) Länstrafikbolag (blankettyt 11-12)

6) Alternativ behandling av stora företag med underkända SRU:er (blankettyt 2-3)

Antalet företag 32 i FEK 2003.

6a) Stiftelser, ideella - och ekonomiska föreningar (juridisk form 51-72)

6b) Övriga stora företag med underkända SRU:er

7) Övriga företag (blankettyt 11-12)

Till denna grupp förs den stora mängden företag. I princip samlas endast fördelningen in och nivån hämtas från SRU. För ett fåtal företag där stora avvikelser upptäcks och SRU kan konstateras ha en felaktig nivå, görs ändringar av nivån enligt SRU, med följdändringar även av balansräkning där så behövs.

Antalet företag 9067 i FEK 2003.

Specialhantering:

- För SNI 01-05 görs ett generellt undantag för specifikationsblanketten avseende produktion och förbrukning. Dessa företag undersöks inte. Vi har emellertid tillgång till det variabelinnehåll, som motsvarar SRU-variablerna.
- Holdingbolag exkluderas från SpecRR. Dessa företags värden kodas istället på SCB med hjälp av uppgifter från ÅR.
- *Små byggföretag.* De mindre företagen som väljs ut i SpecRR får en förenklad variant av SpecRR-blanketten. Denna förenkling motiveras dels av uppgiftslämnarskäl, dels av att NR använder en annan källa än FEK för SNI 45.

- *Företag med bokslutsmånad 01-04.* Dessa företag får blankett på samma sätt som övriga företag, men för dessa företag avser SRU-uppgifterna "fel" räkenskapsperiod. Dessa företags SRU:er kommer därför att bytas ut till den definitiva leveransen till nationalräkenskaperna i april 2005.

2.2.3 SpecA

Syfte

Främsta syftet med SpecA är att få fram ett marknadsvärde för onoterade aktier i den icke-finansiella företagssektorn.

Det finns ett krav från ENS 1995 som gör det nödvändigt att dela upp aktieinnehavet mellan noterade, onoterade, svenska och utländska aktier. Även en uppdelning mellan koncern och andra aktier måste göras för att kunna beräkna marknadsvärdet på det onoterade aktieinnehavet.

Undersökningen är beställd av nationalräkenskaperna.

Val av storleksmått

Det valda storleksmålet är "totalt aktieinnehav vid referensårets slut" enligt SRU. Målet valdes p.g.a. att denna uppgift är tillgänglig för hela populationen och för att vi tror att vi med detta mått kan fånga upp stor andel av det totala aktieinnehavet som möjligt.

Stratifiering

Stratifiering görs med hjälp av det totala aktieinnehavet som baseras på SRU-uppgifter för referensåret. Val av stratumgränser görs med hjälp av cum- \sqrt{f} metoden, vilken beskrivs i t.ex. Särndal, Swensson, Wretman "Model assisted survey sampling".

Allokering

Neyman-allokering har används med avseende på det totala aktieinnehavet vid referensårets slut. Precisionen är satt till ett relativt medelfel i procent på 0,2 av det skattade värdet på totala aktieinnehavet.

Urvalsmetod inom strata

Urvalsmetoden är OSU inom strata. Detta gav en total urvalstorlek på 1234 där 768 företag totalundersöktes (varav 678 st. är undersökta med fullständig blankett). Den totalundersökta delen består, förutom de som fått en fullständig blankett, av företag som har ett totalt innehav av Aktier och Andelar på mer än 100 000 000 kr.

Cut-off

Företag som har ett totalt innehav av Aktier och Andelar på mindre än 100 000 kr undantas vid urvalsdragningen. Inga enskilda näringsidkare ingår i urvalet.

Översikt över SpecA-urvalet

	Antal			Värde Aktier o andelar		
	Population	Urval	Undersökt andel av totala populationen	Population	Urval	Undersökt andel av totala populationen
$\pi_k = 1$	924	924	0,11%	2 128 513 000	2 128 513 000	0,76
$0 < \pi_k < 1$	1229	310	0,04%	452 509 000	60 183 100	0,02
$\pi_k = 0$	805 747	0	0%	206 106 000	0	0

2.2.4 SpecI

De investeringsuppgifter som finns i SRU kompletteras via SpecI-enkät för att uppfylla NR:s krav

Gruppen företag som får SpecI med SRU-utseende består av:

- Företag med SNI 60 exkl. 6022, 61, 62, 7122, 7123 och ev. 6322 och 6323 vilka har investeringar i maskiner och inventarier överstigande 5 miljoner kronor. Företagen skall dela upp dessa investeringar på fartyg, rälsfordon, flygplan och övrigt.
- Företag med SNI 70201, 70202 och 70203 vilka har investeringar i mark samt byggnader och markanläggningar överstigande 5 miljoner kronor. Byggnader och markanläggningar skall delas upp i ny och tillbyggnad av bostäder, ny-, till- och ombyggnad av övriga byggnader/markanläggningar samt köpta fastigheter. Värdet av avyttringar anges för byggnader och markanläggningar resp. mark.
- Alla företag exkl. SNI 70201, 70202 och 70203 vilka har investeringar i mark samt byggnader och markanläggningar överstigande 5 miljoner kronor. Byggnader och markanläggningar skall delas upp i ny- och till- och ombyggnationer samt köpta fastigheter. Värdet av avyttringar anges för byggnader och markanläggningar resp. mark. Inom SNI 10-41 skall dessutom en uppdelning göras på kommun för de företag som är verksamma i mer än en kommun.
- Inom företag med SNI 10-41 vilka har investeringar i maskiner och inventarier överstigande 5 miljoner kronor skall investeringen anges per kommun. Även avyttringar av maskiner och inventarier skall anges.

Från dessa grupper plockas de företag bort, som ingått i och svarat på den investeringsenkät som görs av Näringslivets investeringar.

2.3 Mätinstrument

Enkätinsamling

Mätinstrumentet är en enkät som skickas till uppgiftslämnaren en gång om året. I FEK2003 finns 11 olika blankettyper, se följande koder:

Blankettyper	
11	Specifikationsblankett, SRU-baserad blankett (alltid ett-VE), < 20 anställda
12	Specifikationsblankett, SRU-baserad blankett (alltid ett-VE), > 19 anställda
2	Specifikationsblankett, bokslutsbaserad, kostnadsslagsindelad RR, ett-VE
3	Specifikationsblankett, bokslutsbaserad, funktionsindelad RR, ett-VE
4	Fullständig blankett, bokslutsbaserad, kostnadsslagsindelad RR, ett-VE
5	Fullständig blankett, bokslutsbaserad, funktionsindelad RR, ett-VE
6	Fullständig blankett, bokslutsbaserad, kostnadsslagsindelad RR, fler-VE
7	Fullständig blankett, bokslutsbaserad, funktionsindelad RR, fler-VE
8	Spec A, SRU-baserad
82	Spec A, bokslutsbaserad
9	Spec I, SRU-baserad

Större betydande företag samt ett urval av övriga företag enkätundersöks. Dessutom hämtas uppgifter från andra källor inom SCB och externa källor. Dessa beskrivs nedan under rubriken: Andra källor inom SCB och externa källor.

För enkäten föreligger uppgiftslämnarskyldighet. Enkäten ställs till företagets ekonomichef. De uppgifter som samlas in utgörs till stor del av information som återfinns i företagets årsredovisningar. Utöver dessa officiella uppgifter efterfrågas dock även mer specificerad information.

Enkäten till de större betydande företagen består av två huvuddelar, nämligen en resultaträkning och en balansräkning, som är anpassad till ÅRL¹. Till dessa två delar finns det specifikationer på vissa av variablerna. Utöver detta efterfrågas fördelning av varulager (ej för industriföretag). I blanketten återfinns även specifikationer på aktier/andelar och materiella anläggningstillgångar.

De största företagen delas in i olika verksamhetsenheter (VE) av FDB i de fall de bedriver mer än en verksamhet. För att bilda en verksamhetsenhet krävs det, som regel, att mer än 50 anställda är sysselsatta inom verksamheten. Indelning i verksamhetsenheter för FEK kan avvika från FDB:s, om företaget inte har möjlighet att lämna uppgifter på den fastställda enheten. Om företaget bedriver verksamhet på flera olika geografiska platser delas företaget in i lokala verksamhetsenheter (LVE:er) efter den geografiska fördelningen. Indelningen i verksamhets- och lokala verksamhetsenheter sker i nuläget främst för industriföretag. Vad gäller VE-nivå efterfrågas i FEK rörelsens intäkter och kostnader samt specifikationer till dessa. På LVE-nivå återfinns uppgifter som rör anskaffning och försäljning av materiella anläggningstillgångar.

De urvalsundersökta företagen får en SRU-baserad blankett (blankettyper 11, 12, 8 och/eller 9). Vi samarbetar med Skatteverket och utgår från uppgifter som företagen lämnat i bilaga till deklARATIONEN. För att underlätta för uppgiftslämnarna förtydligar vi företags huvuduppgifter i blanketten. Det som sedan efterfrågas i blanketten är specificeringar till dessa förtryckta värden.

¹ Årsredovisningslagen

Företagen erbjuds överlag två alternativa insamlingsätt. Antingen pappersblankett eller excelblankett via Internet. Väljer de alternativet med excelblankett via Internet hämtar de själva sin blankett på www.foretagsekonomi.scb.se och returnerar sedan den ifyllda blanketten via samma Internetadress. Endast företag med färre än 20 anställda (blankettyper 11) får en pappersblankett direkt vid utsändningen. Övriga företag som vill ha pappersblankett får själva skriva ut den via Internet eller ringa till oss och be att få pappersblankett.

Enkätutsändningen sker vid tre olika tillfällen under undersökningsåret:

Vårutsändningen

I april skickas enkät till företag med blankettyper 2-7 (se länkar nedan).

Exempel på blankettyper 2
Exempel på blankettyper 3
Exempel på blankettyper 4
Exempel på blankettyper 5
Exempel på blankettyper 6
Exempel på blankettyper 7

Vi skickar blankett i augusti istället för i april till följande företag:

- Företag i grupp 1-4 (se 2.2.1) med bokslutsmånad 01-04
- Företag i grupp 6-7 (se 2.2.1) med bokslutsmånad 01-04
- Företag som inte ingår i grupp 1-4 eller grupp 6-7 med bokslutsmånad 01-04 och minst 200 anställda

Oktoberutsändningen

I oktober skickas enkät till stora företag som vid leverans från Skatteverket upptäcks ha en underkänd SRU (blankettyper 2-5), nya stora företag som upptäcks i samband med leverans från Skatteverket (blankettyper 11-12), Länstrafikbolag (blankettyper 11-12) samt övriga företag (blankettyper 11-12). (se länkar nedan).

Exempel på blankettyper 11
Exempel på blankettyper 12

I oktober skickas även SpecA med SRU-utseende (blankettyper 8) samt Spec I med SRU-utseende (blankettyper 9) (se länkar nedan).

Exempel på blankettyper 8
Exempel på blankettyper 9

Efterfrågade räkenskapsperioder

NR vill egentligen ha redovisning efter kalenderår. FEK har dock gjort upp med NR om att göra vissa avkall på detta krav. För bokslutsbaserade blanketter (blankettyper 2, 3, 4, 5, 6 och 7) undersöker vi, precis som Företagsstatistiken har gjort, kalenderår eller vid bokslutsmånad januari-april den period som täcker den ”senare” redovisningsperioden. För företagen med SRU-baserad

blankett (blankettyper 11, 12, 8 och 9) har däremot NR accepterat att FEK använder SRU:s räkenskapsperiod. Detta gäller under två förutsättningar, dels att FEK ägnar resurser åt att titta på och följa upp företag som betyder mycket i sin bransch och ev. åtgärda dem och dels att FEK gör en särskild leverans där man kan se effekterna i efterhand (leveransen av år 1 ses som preliminär och vid leverans av år 2 bifogas en definitiv leverans av år 1).

För insamlingen av blanketter arbetar alltså FEK2003 som undersökning med två olika räkenskapsperioder i insamlingen:

Räkenskapsperiod som avslutades någon gång mellan 2003-05-01 och 2004-04-30.

De blankettyper som omfattas av räkenskapsperioden är *alla* bokslutsbaserade blanketter, dvs. fullständiga blanketter samt specifikationsblanketter av RR, som följer bokslut. Dessa blankettyper är 2, 3, 4, 5, 6 och 7.

Räkenskapsperiod som avslutades under 2003

För alla blankettyper med SRU som grund (blankettyper 11, 12, 8 och 9), är det den period som SRU avser, dvs. den redovisningsperiod som avslutades under 2003, som även vi efterfrågar.

Andra källor inom SCB och externa källor

SRU

De företag som inte undersöks via enkät undersöks via administrativt material från Skatteverket (SRU). SRU-materialet täcker hela näringslivet på cirka 700 000 företag. Vi hämtar resultat och balansräkningsuppgifter som transformeras till FEK-utseende. De SRU-blanketter som används är I2 och I4 samt ett fåtal N2 för juridiska personer. För enskilda näringsidkare hämtas uppgifter från N2 och N1. Blanketterna I2, I4 och N2 har samma variabeluppsättning, med anpassningar för olika juridiska former, och avgör vilken detaljeringsnivå vi kan ha i FEK. Blankett N1 (för de minsta) har ett begränsat variabelinnehåll men vi tar det som finns och anpassar till FEK. Enskilda näringsidkare kan redovisa flera verksamheter, dessa aggregeras upp på personnivå.

Förutom att använda SRU-materialet kompletteras FEK-materialet med uppgifter från en rad andra källor inom och utom SCB för att uppfylla användarnas behov.

MMP

Market Manager (MMP) är ett privat företag som har dataregistrerade uppgifter på företagsnivå som hämtas från årsboksluten för aktiebolag. Från SRU har vi uppgift om löner men inte antal anställda. Från MMP har vi antal anställda samt uppgift om löner. Lönerna jämförs med uppgiften från SRU och om det stämmer (inom ett visst intervall) uppdateras företaget. För övriga beräknas medellön på branschnivå från MMP. Anställda i FEK beräknas sedan utifrån lönen från SRU.

Inom handeln behöver vi kostnader för handelsvaror. Från SRU får vi en variabel som innehåller råvaror och handelsvaror hopslaget. MMP har uppgifter om kostnader för råvaror och handelsvaror uppdelat för företag med kostnadsslagsindelad resultaträkning. Stämmer summan med uppgiften från SRU (inom ett visst intervall) fördelas fördelningen ut i FEK som kvoter utifrån uppgiften från SRU. (För övriga företag används den urvalsundersökning, SpecRR som är till för en detaljerad fördelning av intäkter och kostnader.)

I SRU finns variablerna Ränteintäkter mm och Räntekostnader mm. Vi behöver ha dem uppdelade på räntor till/från koncern och övriga företag, samt skilja ut övriga finansiella intäkter och kostnader. Från MMP får vi denna uppdelning. Stämmer summan med SRU (inom ett visst intervall) fördelas fördelningen ut i FEK som kvoter utifrån uppgiften från SRU.

Bundna fonder i det egna kapitalet är i SRU en variabel. Med uppgifter från MMP delas de bundna fonderna upp i överkursfond, uppskrivningsfond och övrigt bundet eget kapital. Summan av fonderna från MMP jämförs med SRU och stämmer det överens (inom ett visst intervall) fördelas fördelningen ut i FEK som kvoter utifrån uppgiften från SRU.

IVP

Industrins varuproduktion (IVP) belyser årligen den svenska industriproduktionens varufördelning. Både produktion av varor och industriella tjänster ingår i statistiken. För ingående företag efterfrågas även intäkter för handel och övrig verksamhet. FEK använder (IVP) för intäktsfördelning inom industrin. En utförligare beskrivning av IVP finns i IVP:s produktbeskrivning:

http://www.scb.se/statistik/NV/NV0207/_dokument/NV0207_BS_2003.doc

KLP

Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP) belyser lönenivån och dess förändring över tiden inom den privata sektorn. Inom industrin, SNI C+D, görs detta på SNI tvåsiffernivå medan övriga branscher skattas på SNI enbokstavnivå. På samma sätt skattas även arbetade timmar, övertid, antal anställda m.m. FEK använder KLP för uppgifter om arbetade timmar. En utförligare beskrivning av KLP finns i KLP:s produktbeskrivning:

http://www.scb.se/Statistik/AM/AM0101/_dokument/AM0101_BS_2003.doc

SLP

Lönestrukturstatistik, privat sektor (SLP) belyser löneförhållanden och lönestruktur för olika kategorier av anställda inom den privata sektorn. FEK använder SLP för uppgifter om deltidsanställda. En utförligare beskrivning av SLP finns i SLP:s produktbeskrivning:

http://www.scb.se/statistik/AM/AM0103/_dokument/AM0103_BS_2003.doc

RAMS

Den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) syftar till att ge årlig information om sysselsättning, pendling, personal- och näringsstruktur samt att belysa händelser och flöden på arbetsmarknaden. Statistiken är totalräknad och kan brytas ner till låg regional nivå. FEK använder RAMS för sysselsättningsuppgifter. En utförligare beskrivning av RAMS finns i RAMS:s produktbeskrivning:

http://www.scb.se/statistik/AM/AM0207/_dokument/AM0207_BS_2003.doc

Näringslivets investeringar

Statistiken skall belysa verkställda och förväntade investeringar inom företagssektorn. Verkställda investeringar redovisas per kvartal, medan förväntade investeringar redovisas för kalenderår. En

utförligare beskrivning av Näringslivets investeringar finns i Näringslivets investeringar:s produktbeskrivning:

http://www.scb.se/statistik/NV/NV0801/_dokument/NV0801_BS_2008ny.doc

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Bokslutsbaserad enkätinsamling

Större betydande företag samt ett urval av övriga företag enkätundersöks. Enkäten till de större betydande företagen består av två huvuddelar, nämligen en resultaträkning och en balansräkning, som är anpassad till årsredovisningslagen. Till dessa två delar finns det specifikationer på vissa av variablerna. Utöver detta efterfrågas fördelning av varulager (ej för industriföretag). I blanketten återfinns även specifikationer på aktier/andelar och materiella anläggningstillgångar.

De största företagen delas in i olika verksamhetsenheter (VE) av FDB i de fall de bedriver mer än en verksamhet. För att bilda en verksamhetsenhet krävs det, som regel, att mer än 50 anställda är sysselsatta inom verksamheten. Indelning i verksamhetsenheter för FEK kan avvika från FDB:s, om företaget inte har möjlighet att lämna uppgifter på den fastställda enheten. Om företaget bedriver verksamhet på flera olika geografiska platser delas företaget in i lokala verksamhetsenheter (LVE) efter den geografiska fördelningen. Indelningen i verksamhets- och lokala verksamhetsenheter sker i nuläget främst för industriföretag. Vad gäller VE-nivå efterfrågas i FEK rörelsens intäkter och kostnader samt specifikationer till dessa. På LVE-nivå återfinns uppgifter som rör anskaffning och försäljning av materiella anläggningstillgångar.

Företagen erbjuds två alternativa insamlingsätt. Huvudalternativet är excelblankett via Internet. Väljer de alternativet med excelblankett via Internet hämtar de själva sin blankett på www.foretagsekonomi.scb.se och returnerar sedan den ifyllda blanketten via samma Internetadress. Det andra alternativa insamlingsättet är pappersblankett, där företagen själva får skriva ut enkäten via Internet eller ringa till oss och be att få pappersblankett.

Enkäten skall besvaras inom 4 veckor efter utsändning. Efter de fyra veckorna maximalt tre brevpåminnelser, som följs av telefonpåminnelser.

Variabeluppgifterna och fullständigheten i enkäterna kontrolleras i det mikrogranskningsprogram som är framtaget inom företagens ekonomi. Förutom dessa kontroller, så finns direkt vid ifyllandet av excelblanketten summeringskontroller och vissa rimlighetskontroller.

Ej inkomna enkätföretag upprättas med hjälp av årsredovisningar och variabler från den av företagen inlämnade inkomstdeklaration till Skatteverket.

2.4.2 Enkätinsamling för urvalsundersökta företag

Enkäten utgår från uppgifter som företagen lämnat i bilaga till Skatteverkets inkomstdeklaration (SRU). De urvalsundersökta företagen får en SRU-baserad blankett (blanketttyp 11, 12, 8 och/eller 9). För att underlätta för uppgiftslämnarna är företagens huvudvariabler i blanketten förtryckta. Det som sedan efterfrågas i blanketten är specificeringar till dessa förtryckta värden.

Företagen erbjuds överlag två alternativa insamlingssätt. Antingen pappersblankett eller excelblankett via Internet. Väljer de alternativet med excelblankett via Internet hämtar de själva sin blankett på www.foretagsekonomi.scb.se och returnerar sedan den ifyllda blanketten via samma Internetadress. Endast företag med färre än 20 anställda (blanketttyp 11) får en pappersblankett direkt vid utsändningen. Övriga företag som vill ha pappersblankett får själva skriva ut den via Internet eller ringa till oss och be att få pappersblankett.

Enkäten skall besvaras inom 4 veckor efter utsändning. Maximalt tre brevpåminnelser om inte enkäten sänds in i tid.

Fullständigheten i enkäterna kontrolleras i samband med att enkäterna avregistreras. Uppgifterna för företag som lämnas in via elektronisk blankett kontrolleras i samband med att uppgifterna skickas in till SCB. Helt oifyllda blanketter kan inte skickas in. Ofullständiga blanketter hamnar på en lista och återkontakt tas med företagen. Företag som skickar in uppgifter via pappersblankett kontrolleras i samband med brevöppningen. Bristfälligt ifyllda blanketter skickas tillbaka till företagen för komplettering.

2.4.3 Ej enkätundersökta företag

Variabelinnehållet för övriga ej enkätundersökta företag utgörs av de variabler som ingår i det administrativa materialet från Skatteverket. Flertalet av de variabler som inhämtas via detta register överensstämmer med de som inhämtas via enkätinsamlingen från företagen. Dessa variabler utgör undersökningens gemensamma variabler. De gemensamma variablerna finns för hela beståndet till skillnad mot variablerna i de olika specifikationerna för de enkätundersökta företagen. Specifikationsvariablerna skattas till hela beståndet utifrån resultaten från de enkätundersökta företagen. Vad gäller det administrativa materialet är det inte möjligt att dela upp företagen i olika verksamheter och lokala verksamhetsenheter.

2.5 Databeredning

2.5.1 Registrering

Uppgifterna för företag som lämnar in via elektronisk blankett överförs från en server utanför SCB:s brandvägg, där data från webinsamlingar lagras, till systemet för Företagens ekonomi. Uppgifter registreras manuellt för de uppgifter som kommer in via pappersblankett.

2.5.2 Ifyllnadskontroll före och i samband med dataregistrering

Uppgifterna för företag som lämnas in via elektronisk blankett kontrolleras i samband med att uppgifterna skickas in till SCB. Helt oifyllda blanketter kan inte skickas in. Ofullständiga blanketter hamnar på en lista och återkontakt tas med företagen. Företag som skickar in uppgifter via pappersblankett kontrolleras i samband med brevöppningen. Bristfälligt ifyllda blanketter skickas tillbaka till företagen för komplettering.

2.5.3 Mikrogranskning

Samtliga företag som får blankett på våren och i augusti genomgår en mikrogranskning. De olika stegen i kontrollprogrammet är följande:

- A. Förberedelser/Summakontroller
- B. IVP
- C. Relation mellan intäkt/kostnad
- D. Intäkter
- E. Kostnader
- F. Anställda och löner
- G. Finansiella poster och aktier
- H. Bokslutsdispositioner och obeskattade reserver
- I. Balansräkning
- J. Investeringar
- K. Strukturförändringar

De fel som signaleras i kontrollprogrammet rättas eller kommenteras med hjälp av företagens årsredovisning eller genom återkontakt med företaget.

2.5.4 SRU-granskning

Från SRU hämtar vi resultat- och balansräkningsuppgifter. SRU-variablerna sammanställs i möjligaste mån till FEK:s variabeluppsättning. Då variabelinnehållet i SRU inte täcker FEK:s behov så kompletterar vi från andra källor. I resultaträkningen är det kostnader för handelsvaror, ränteintäkter/kostnader uppdelat på koncern och övriga, samt uppgifter om koncernbidrag och aktieägartillskott. I balansräkningen är uppdelningen av eget kapital även kompletterad från andra källor. Investeringar och förändringar i eget kapital modellberäknas.

För investeringar i materiella anläggningstillgångar kompletterar vi med enkätinsamlade uppgifter. NR:s investeringsbegrepp för fastighetsinvestering skiljer sig från det vi kan beräkna. Deras begrepp är ny- till- och ombyggnad och för att skilja det från fastighetsköp enkätundersöks alla som investerat i fastigheter för minst 5 mkr. Inom fastighetsförvaltningen finns också en uppdelning på bostadsfastigheter och övriga.

Vi har även NR-krav på att särredovisa investeringar i flygplan, fartyg och rälsbundna fordon så investeringar på minst 5 mkr inom transport och uthyrning enkätundersöks.

Vi hämtar uppgifter ifrån investeringsenkäten för c:a 7 500 företag. Därefter skickar vi ut vår enkät till de företag som återstår.

Innan granskningen körs ett kontrollprogram på alla företag som klarat summeringskontrollen vid laddningen. Det som kontrolleras är i första hand de uppgifter vi beräknat eller hämtat från andra källor eller enkäter. Dessutom ska stora företag som inte klarat summeringskontrollen rättas. SRU-granskningssystemet skiljer sig från mikrogranskningssystemet. I SRU-granskningssystemet får granskaren själv titta på alla variabler som är knutna till varje kontroll.

Den manuella granskning som görs är kontroller av:

- Materiella investeringar
- Aktieinvesteringar
- Summering och fördelning av eget kapital
- Summering och logiska kontroller av resultat- och balansräkning

2.5.5 Selektiv granskning

Den selektiva granskningen skiljer sig från mikrogranskningen genom att enbart de företag som har stor inverkan på branschen kontrolleras. Detta görs genom att de mest betydelsefulla företagen inom respektive bransch rangordnas. Branschens värde inklusive det undersökta företaget jämförs med ett beräknat värde för branschen, där det undersökta företags värde ersätts med ett imputerat branschvärde. Om skillnaden mellan dessa två branschaggregat är stor signaleras företaget.

Kontrollerna görs med utgångspunkt från de olika specifikationer som finns i blanketterna. Den selektiva granskningen omfattar samtliga insamlade enkäter.

Förutom kontrollerna beskrivna ovan görs även som ett första steg en kontroll av att specifikationerna i blanketten summerar upp till vänsterledets huvudvariabel.

2.5.6 Makrogranskning

Makrogranskningen 2003 går ut på att analysera färdiga (preliminära) tabeller på branschnivå för FEK2003 och jämföra dessa med resultatet från FS 2002. Detta för att kontrollera det preliminära resultatet på aggregatnivå innan det levereras till NR i april 2005 och till EU i juni 2005 samt inför vår egen publicering i juni 2005 som webb-SM och i SSD. I granskningen försöker vi upptäcka eventuella felaktigheter i materialet och även kan ge förklaringar till förändringar mellan åren i de olika branscherna.

Variabler som kan ge indikationer på förändringar i branschen är:

- Nettoomsättning
- Balansomslutning
- Anställda
- Förädlingsvärde
- Produktionsvärde

Några andra variabler som kan ha stor betydelse och kan variera mycket i det enskilda företaget mellan åren är:

- Nettoinvesteringar
- Bruttoinvesteringar

2.5.7 Modell för beräkning av härledda variabler

Produktionsvärde

Produktionsvärdet beräknas genom att nettoomsättning, förändring av lager och pågående arbete, aktiverat arbete för egen räkning, övriga rörelseintäkter och kostnader av handelsvaror summeras. Från denna summa reduceras värdet med arrendeintäkter, erhållna bidrag, valutakursvinster på fordringar och skulder av rörelsekaraktär, vinst vid avyttring av materiella och immateriella anläggningstillgångar, återvunna kundförluster, försäkringsersättningar, konfliktersättningar, erhållna/återbetalade aktieägartillskott, koncernbidrag, resultatandelar i handels- och kommanditbolag samt vinst vid avyttring av aktier.

Förbrukningsvärde

Förbrukningsvärdet beräknas genom att kostnader för råvaror, legoarbeten och underentreprenörer, övriga externa kostnader samt övriga personalkostnader summeras. Från denna summa reduceras värdet med förluster på kortfristiga fordringar, andra förbrukningsinventarier med en livslängd på mer än ett år, kostnader för förmedlade resor och hotellrum, tomträttsavgäld/arrendeavgifter, avgångsvederlag samt erhållna bidrag och ersättningar för personal.

3 Slutliga observationsregister

3.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Företagens ekonomi (FEK)
Registervariant	FEK Slutdata (FE)
Registerversion	2003
Register	Företagens ekonomi (FEK)
Registervariant	FEK Slutdata (VE)
Registerversion	2003
Register	Företagens ekonomi (FEK)
Registervariant	FEK Slutdata (LVE)
Registerversion	2003
Register	Företagens ekonomi (FEK)
Registervariant	FEK Slutdata (Kommun)
Registerversion	2003
Register	Företagens ekonomi (FEK)
Registervariant	FEK Slutdata (Investeringar)
Registerversion	2003

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata>. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

3.2 Arkiveringsversioner

3.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

År 2003 utgör det första redovisningsåret för undersökningen Företagens ekonomi. Undersökningen ersatte 2003 den tidigare undersökningen Företagsstatistik.

Företagsstatistiken var en cut-off undersökning, där samtliga företag med mer än 50 anställda enkätundersöktes. För övriga företag användes registerdata. En av bristerna med detta upplägg var att man kunde få dålig täckning inom vissa branscher, beroende på hur strukturen var inom branschen mellan stora och små företag. Detta gällde framförallt inom tjänstebranscherna.

I Företagens ekonomi finns inte längre någon cut-off, utan även företag med få anställda enkätundersöks. Utgångspunkten för Företagens ekonomi är att använda registerdata för samtliga företag (med undantag av de allra största företagen, där enbart enkätuppgifter används). I enkäterna insamlas sedan för ett urval av företag specificeringar till registervariabler, för att kunna göra en beräkning för branschen totalt.

Insamlingen av uppgifter från de mindre företagen gick bättre än förväntat, men denna grupp har dock en lägre svarsfrekvens jämfört med de större företagen. Det är därför viktigt att försöka underlätta uppgiftslämnandet för de mindre företagen på olika sätt. Ett sätt för att underlätta för företagen var, att vi under arbetets gång erbjöd företagen, att i stället för att fylla i enkäten skicka in en resultatrapport. Vi jobbar dessutom med att förenkla enkäterna för de mindre företagen.

4 Statistisk bearbetning och redovisning

4.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

När det gäller estimationsfasen i FEK kan målvariablerna delas upp i fyra kategorier med avseende på hur de sökta storheterna skattas. En översiktlig beskrivning av hur estimationen görs för var och en av de fyra kategorierna ges nedan.

4.1.1 Basvariabler

Som basvariabler räknas de variabler som kan skapas direkt från enbart någon utav källorna ”Fullständig blankett” eller ”SRU”. Exempel på variabler i denna kategori är: Totala intäkter och totala kostnader. En total av en variabel (kallad y nedan) ur denna kategori beräknas som:

$$t(y) = \sum_{k \in U} y_k^*, \quad \text{där } y_k^* = \begin{cases} \text{Värdet på } y_k \text{ enligt fulls. blankett om sådan finns,} \\ \text{annars värdet på } y_k \text{ enligt SRU om sådan finns,} \\ \text{annars } \hat{y}_k \end{cases}$$

$$\text{där } \hat{y}_k = \frac{\sum_{j \in U_{SRU} \cap g} y_j}{\sum_{j \in U_{SRU} \cap g} 1_j} \quad \text{där } U_{SRU} \text{ är delmängden av populationen med godkända SRU : er}$$

d.v.s. i sista hand används ett medelvärde i den imputeringsgrupp g som företaget ingår i.

4.1.2 Stickprovsvariabler

Den andra kategorin variabler är de som samlas in och skattas via SpecA och SpecRR undersökningarna. Skattningarna för dessa variabler beräknas via gruppvisa kvotestimatorer där basvariablerna används som kända totaler, d.v.s. för en variabel y som är kopplad till basvariabel x ser estimatorn ut som (där populationen U delats upp i $1, \dots, g, \dots, G$ modellgrupper):

$$\hat{t}(y) = \sum_g \hat{p}_g t_g(x), \quad \text{där } \hat{p}_g = \frac{\sum_{k \in sg} y_k / \pi_k}{\sum_{k \in sg} x_k / \pi_k} \quad \text{och } t_g(x) = \sum_{j \in U_g} x_j \quad \text{och}$$

π_k är inklusionssannolikheten för företag k i den aktuella undersökningen (SpecA eller SpecRR)

4.1.3 Hybridvariabler

Benämningen hybridvariabler kan tyckas något udda, men har sitt ursprung i att dessa variabler i strikt mening är stickprovsvariabler, men att de i skattningsförfarandet ”konverteras” till basvariabler med hjälp av massimputering. Detta gäller t.ex. investeringsvariablerna där de objektvisa variabelvärdena hämtas antingen från Investeringsenkäten på II, från SpecI eller i sista

hand imputeras. Även nettoomsättningens fördelning på Industriverksamhet, handel och övrigt ingår i denna kategori.

4.1.4 Importerade variabler

Den sista kategorin variabler kan klassificeras som importerade variabler. Med detta menas att de primärt samlats in i en annan befintlig undersökning på SCB eller från en annan extern källa, men att de används för att ta fram skattningar även av FEK-variabler. Detta gäller i huvudsak sysselsättningsvariabelerna i FEK, nämligen antalet anställda (källa MMP), antalet sysselsatta (RAMS), arbetade timmar (KLP) och andelen deltidssysselsatta (källa SLP).

4.2 Redovisningsförfaranden

Tidigare publicering

Finansstatistiken publicerades t.o.m. årgång 1995 i boken Företagen samt för 1996-1998 i SM-serie NV 11. Industristatistiken publicerades i boken Industri t.o.m. årgång 1996 Industri del 1. För åren 1997 och 1998 redovisades Svensk industri i SM-serie NV 18. Fr.o.m. 1999 ingår Svensk industri i SM-serie NV 19.

Statistiska meddelanden

Fr.o.m. årgång 1999 finns en ny SM-serie, kallad Näringslivets struktur (NV 19). Inom denna serie publiceras Företagens ekonomi 2003 som sex separata SM. Dels ett SM som omfattar hela näringslivet; "Företagens ekonomi för industri-, bygg- och tjänsteföretag" och dels SM:et "Svensk industri" som görs på verksamhetsnivå. Sedan publiceras även separata SM för vissa branscher inom tjänstesektorn (partihandeln, transport, rederier och företagstjänster). Alla SM förutom "Svensk industri" publiceras i juni 18 månader efter referensårets slut.

Sveriges statistiska databaser, SSD

Motsvarande uppgifter som redovisas i SM:en redovisas även i SSD, Sveriges statistiska databaser, från 1997 till 2003 på www.scb.se. Näringsgrensindelningen i SSD är dock mer detaljerad vad gäller branscher. I SSD finns dessutom regionalt och storleksklassindelad material. Även redovisningen i SSD sker i juni 18 månader efter referensårets slut.

Jämförbarhet med tidigare publicerad statistik

För årgång 1999 redovisades för första gången Företagsstatistikens totala population. Dessförinnan redovisades enbart den s.k. bolagssektorn (vilken omfattar aktiebolag, ekonomiska föreningar, handels- och kommanditbolag samt vissa stiftelser, dvs. enskilda näringsidkare ingår ej). Från och med 2003 är redovisningen på betjänad bransch.

Från och med årgång 2001 ingår även enskilda näringsidkare inom jordbruk, jakt, skogsbruk och fiske i Företagsstatistiken. 2003 fanns ca. 162 000 enskilda näringsidkare inom jordbruk, jakt, skogsbruk och fiske och dessa omsatte cirka 39 miljarder kronor. Tillgångarna uppgick till 119 miljarder kronor.

Vissa holdingbolag redovisades till och med årgång 1996 på betjäнад bransch och i den största storleksklassen oavsett faktiskt antal anställda. I redovisningen 1997 till och med år 2002 redovisades samtliga holdingbolag i SNI 74.150 och efter sitt faktiska antal anställda, när det gäller den institutionella redovisningen (företagsnivå). För den funktionella redovisningen (på verksamhetsnivå) redovisas holdingbolagen på betjäнад bransch. I redovisningen för år 2003 sker all redovisning för samtliga branscher på betjäнад bransch även när det gäller den institutionella redovisningen.

Bevarade observationsregister

Mikrodata som gör identifikation av objekt möjlig lämnas inte ut. För slutliga observationsregister se kapitel 3.

5 Databehandlingssystem

5.1 Systemöversikt och systemflöde

5.2 Bearbetningar

5.3 Databasmodell

5.4 Databastabeller och övriga datamängder

5.5 Databastillbehör

5.6 Rapporter

5.7 Säkerhetsrutiner

Säkerhetskopiering

6 Loggbok